

Місце соціальної ролі спортивних комплексів університетів в концепції «Sustainable development»

Галина Агеєва, к. т. н., с. н. с., доцент, Катерина Коробко, студент, Марія Чернишева, студент

Національний авіаційний університет, Київ, Україна

АНОТАЦІЯ

Представлені результати дослідження містобудівних, архітектурно-планувальних рішень фізкультурно-спортивної зони (ФСЗ) Національного авіаційного університету (НАУ). Наявність значних за розмірами відкритих площинних споруд ФСЗ дозволяє реалізовувати в наступні часи покращення екологічного стану довкілля, що є складовою головної концепції сталого розвитку (англ. sustainable development). Окрім основних функцій ФСЗ НАУ – оздоровчої, навчальної та тренувальної – існує ще одна, не менш важлива для розвитку міста – соціальна. Це – місце проведення різноманітних патріотичних, культурно-видовищних та дозвіллевих заходів. Відновлення будівель та споруд ФСЗ НАУ, розташованого у забудові житлових масивів, у поєднанні з існуючими та будівництвом нових культурно-видовищних та дозвіллевих закладів дозволить створити своєрідні кластери позитивних змін соціальної структури мегаполіса.

Ключові слова: містобудування, заклади вищої освіти, фізкультурно-спортивні зони, спортивні комплекси, соціальний простір, сталий розвиток

1. ВСТУП

Здоров'я нації і вдосконалення фізкультурно-спортивної освіти в Україні – завдання державного рівня. Серед основних завдань закладу вищої освіти (ЗВО) необхідно виділити формування особистості шляхом здорового способу життя. Шляхи його формування можуть бути різними, але обов'язковою складовою цього процесу є його реалізація в фізкультурно-спортивній зоні (ФСЗ) території ЗВО [1]. Призначення ФСЗ полягає в оздоровленні, навчанні, тренуванні, в проведенні спортивних змагань, організації видовищних заходів та ін.

Формування ФСЗ території ЗВО потребує дотримання вимог земельного та освітянського законодавства, будівельних та санітарно-гігієнічних норм, тощо. Будівництво нових та розширення існуючих ФСЗ ЗВО в умовах забудови, що склалася, у багатьох випадках, супроводжується вирішенням низки проблем містобудівного, соціального, екологічного та ін. рівнів [2]. Наведений вище перелік свідчить про те, що в цілому це проблема сталого розвитку (англ. sustainable development).

2. МЕТА РОБОТИ

Визначити основні містобудівні, архітектурно-планувальні рішення ФСЗ території Національного авіаційного університету (НАУ) та її роль у формуванні одної з головних складових концепції сталого розвитку – соціального клімату району розташування.

3. ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕНЬ

Університет, розташований у Солом'янському районі м. Києва, має значну за розмірами територію, площа якої складає 72 га. Територія має складний рельєф, межує з житловою забудовою (просп. Відрадний, вул. Гарматна, вул. Героїв Севастополя, вул. Михайла Донця), проспектом Любомира Гузара, міським парком «Відрадний», просвітницьким музеєм просто неба «Мамаєва Слобода».

Останній розташований довкруг історичного урочища, в якому бере початок річка Либідь.

Особливістю ФСЗ є те, що вона відокремлена від навчальної, навчально-дослідної, господарської та житлової зон НАУ. До її складу входять криті та відкриті спортивні споруди та майданчики, які формують спортивно-видовищну та навчально-тренувальні складові ФСЗ [3, 4].

Футбольне поле НАУ було свого часу ігровим для команди регбі клубу «Авіатор» НАУ, заснованого у 1963 році. Зокрема, восени 1978 року саме на цьому полі «Авіатор» вперше отримав титул чемпіона СРСР з рахунком 10 : 0, перемігши у грі з п'ятикратним чемпіоном СРСР московський клуб «Філі» [5].

При розміщенні глядацьких місць, а саме – першого ярусу та другого ярусу трибун – враховані особливості природного каркасу території (рисунок 1).

Рисунок 1. Фізкультурно-спортивна зона території НАУ, фрагмент [6]

До спортивного комплексу відносяться будівлі п'яти спортивних залів, низка яких пов'язана підземними переходами; зал-манеж, розташований під трибунами другого ярусу спортивного ядра; навчальні корпуси та ін.

Територія має сплановану систему пішохідно-транспортних зв'язків між окремими складовими ФСЗ, іншими функціональними зонами території НАУ, зупинками громадського транспорту.

Низка пішохідних маршрутів, зокрема, «студентські гуртожитки – спорткомплекс», «науково-технічна

бібліотека – спорткомплекс» – прокладена на ділянках рекреаційної зони НАУ зі складним рельєфом та яскравим природним ландшафтом. Це – своєрідні теренкури, які дозволяють створити позитивний психо емоційний ефект від пішого руху з активним або пасивним сприйняттям ландшафту. В умовах напруженого режиму навчання та праці це дає змогу отримати позитивний результат від впливу природно-кліматичних умов та руху в середовищі тотальної урбанізації столичного мегаполісу.

Периферійне, відносно навчальних та житлової зони, розташування ФСЗ не знижує рівень її доступності. До зони обслуговування радіусом 1100-1500 м (з урахуванням ухилу місцевості [7]) можуть бути включені не тільки студентські гуртожитки та житлові будинки НАУ, але й житлові будинки та комплекси, розташовані поруч.

На території житлової зони НАУ розташовані додаткові фізкультурно-спортивні споруди – поруч зі студентськими гуртожитками, житловими будинками.

Будівництво на початку ХХІ ст. багатоквартирних житлових будинків по вул. Миколи Гоголя, Михайла Донця, Героїв Севастополя, Ніжинської та ін. призвело до зростання показників щільності населення у цьому районі, додаткового впливу на його соціальну структуру, як наслідок, зниження розрахункового рівня повсякденного та періодичного обслуговування населення. Зросло й рекреаційне навантаження на природні комплекси парку «Вірадиний», музею просто неба «Мамасва Слобода», території НАУ. Загострилася проблема задоволення потреб населення у культурно-видовищних закладах, спортивних та фізкультурно-оздоровчих спорудах.

Для мешканців цих будинків гостра потреба у спортивних відкритих майданчиках частково задовольняється за рахунок доступності стадіонів та спортивних майданчиків закладів освіти, розташованих поруч, зокрема, загальноосвітніх середніх шкіл №26 (просп. Любомира Гузара, 32) та № 54 (вул. Білецького, 7); спеціалізованих шкіл №52 (вул. Михайла Донця, 16) та №173 (просп. Вірадиний, 20). Не виключенням є й ФСЗ НАУ, яка за рахунок її розмірів та межування з парковими зонами, є більш привабливою для занять спортом та відпочинку.

Окрім основних функцій ФСЗ НАУ – оздоровчої, навчальної та тренувальної – існує ще одна, не менш важлива для розвитку міста – соціальна. Це – місце проведення різноманітних патріотичних, культурно-видовищних заходів, зокрема, Soloma FEST [8].

Але частка об'єктів ФСЗ НАУ потребує ремонту та реконструкції, а територія – благоустрою та освітленню. Слід відмітити, що влітку 2019 році студенти спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» НАУ під час проходження будівельно-технологічної практики внесли свій вклад до підтримання технічного стану будівель ФСЗ. За безпосередньою участю студентів були виконані підготовчі, штукатурні та малярні роботи на вхідній групі корпусу №18, вестибюлях, коридорах корпусів №17, 18, частки головного фасаду корпусу №17 [9].

За умов реалізації пропозицій щодо реконструкції будівлі Палацу культури ім. Королюва (вул. Василенка, 15-а) з перетворенням його у багатофункціональний концертний зал міжнародного рівня [10], в поєднанні з ФСЗ та Центром культури та мистецтв НАУ Солом'янській район може стати місцем тяжіння культури та спорту Києва.

4. ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

1. Фізкультурно-спортивна зона території НАУ є багато функціональним комплексом площинних і об'ємних споруд спортивного призначення.

2. Наявність значних за розмірами відкритих площинних споруд дозволяє реалізовувати в наступні часи покращення екологічного стану довкілля, що є складовою головної концепції сталого розвитку.

3. Відновлення будівель та споруд фізкультурно-спортивних зон університетів, розташованих у забудові житлових масивів, у поєднанні з існуючими та будівництвом нових культурно-видовищних та дозвіллевих закладів дозволить створити своєрідні кластери позитивних змін соціальної структури мегаполіса.

Список літератури

- [1] ДБН В.2.2-3:2018 Будинки і споруди. Заклади освіти. – Чинні від 2018-09-01. – Київ: Мінрегіон України, 2018. – 57 с.
- [2] Ковальський Л. М. Досвід та проблеми формування фізкультурно-спортивних зон навчальних закладів / Л. М. Ковальський, І. О. Мерилова, Д. С. Кравцов // Вісник Придніпровської державної академії будівництва та архітектури. – 2017. – № 3 (229-230). – С.34-41.
- [3] Національний авіаційний університет: Літопис / М. С. Кулик, М. Г. Луцький, А. В. Полухін та ін.; За ред. М. С. Кулика. – К.: НАУ-друк, 2010. – 368 с.
- [4] ДБН В.2.2-13-2003 Будинки і споруди. Спортивні та фізкультурно-оздоровчі споруди. – Чинні від 2004-03-01. – Київ: Держбуд України, 2004. – 102 с.
- [5] Історія «Спартака». Регбі міста Києва: веб-сайт. URL: http://kievrugby.org.ua/?page_id=103
- [6] Стадіон НАУ. Популярні міста: веб-сайт. – URL: <https://ua.polomap.com/%D0%BA%D0%B8%D1%97%D0%B2/102010>
- [7] ДБН Б.2.2-12:2019 Планування та забудова територій. – Чинні від 2019-10-01. – Київ: Мінрегіон України, 2019. – 177 с.
- [8] Андросова А. Вход свободный: на стадионе НАУ проведут фестиваль с известными артистами. *Gloss.ua*: веб-сайт. URL: <https://gloss.ua/citynews/126723-Vhod-svobodnyy-na-stadione-NAU-provedut-festival-s-izvestnymi-artistami>.
- [9] Будівельно-технологічна практика майбутніх архітекторів. Національний авіаційний університет: веб-сайт. – URL: <https://nau.edu.ua/ua/news/2019/6/budivelnno-tehnologichna-praktika-maybutnih-arhitektoriv.html>
- [10] Корпорація Roshen збудує в Києві новітній концертний зал. *Кондитерська корпорація «Roshen»*: веб-сайт. URL: <https://roshen.com/ua/ua/korporaciya-roshen-zbuduye-v-kyievi-novitnij-koncertnyj-zal?fbclid=iwar1pilm3-5aiyfkctiy7cpxwhgrqlcc6gya33qqmp5wreudtxee8wb3qsq>